

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНО СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ У КОНТЕСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Захарків І. М.

спеціаліст вищої категорії,

викладач-методист технічного коледжу

Тернопільський національний технічний університет

імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Мова – явище соціальне, і основним джерелом, з якого можна почерпнути інформацію у процесі вивчення іноземної мови, є культура [1, с. 246], що і зумовлює актуальність та доцільність розгляду застосування культурологічного спрямованого навчання у контексті викладання іноземної мови.

Важливим елементом змісту культурологічно спрямованого навчання у контексті викладання іноземної мови є знання. До культурологічних знань належать енциклопедичні та фонові. Функція енциклопедичних знань – це ознайомлення з культурою країни, мова якої вивчається [2, с. 12–18].

Дослідник Г. Д. Томахін вважає, що особливої уваги заслуговують фонові знання, адже це знання реалій, прийнятих у спілкуванні в країні, мова якої вивчається. За сферою розповсюдження він класифікує їх як: 1) загальнолюдські знання; 2) регіональні відомості; 3) відомості, знайомі членам певної етнічної та мовної спільноти; 4) відомості, знайомі лише членам локально або соціально замкнутої групи – у мовному плані це відповідає територіальним і соціальним діалектам; 5) відомості, знайомі лише членам певного мікроколективу. У процесі спілкування, зазвичай, у різному обсязі використовуються всі види фонових знань відповідно до комунікативних намірів співрозмовників [3, с. 84–88].

На нашу думку, набуття культурологічних фонових знань повинно стати невід’ємним складником змісту навчання іншомовного спілкування, адже вони передбачають: 1) знання студентами загальноприйнятих у країні, мова якої вивчається, найтиповіших норм поведінки (етикету) або комунікативних моделей поведінки; 2) знання культурних реалій.

Загальновідомо, що в кожній культурі існують стандарти, котрі дозволяють визначити, яка поведінка є нормою. Недостатнє володіння комунікативними моделями може призвести до непорозумінь, культурного шоку чи навіть конфлікту. На думку Г. Нойнер, комунікативні моделі поведінки можуть бути вербальними, невербальними та змішаними [4, с. 278]. Для того, щоб комунікативна взаємодія відбулася з дотриманням усіх норм і досягла бажаного результату, співрозмовники мають знати закони такої комунікативної поведінки. Зазвичай до вербальних моделей належать типові мовленнєві зразки,

що використовуються в різноманітних ситуаціях спілкування і забезпечують різні сфери життєдіяльності людини. Невербальні засоби спілкування є не менш важливими, ніж вербальні, і виконують наступні функції: акцентують увагу на певній частині вербального повідомлення; передбачають те, що буде передано вербально; виражають значення, що (не) суперечить змісту висловлювання; заповнюють або пояснюють паузи, виражають намір продовжити висловлювання, забезпечують пошук необхідного слова тощо; зберігають контакт між співрозмовниками і регулюють потік мовлення; замінюють окреме слово або фразу. Знання цих особливостей дозволяє іноземцю комфортніше почуватись у чужомовному середовищі. Водночас, знання культурних реалій акцентує увагу на предметі або явищі, характерному для історії, культури, побуту, устрою життя конкретної культурної та мовної спільноти.

У процесі навчання іноземної мови також необхідно пам'ятати, що лексика з культурним компонентом може бути представлена фразеологізмами, з якими потрібно бути обережними у процесі навчання іншомовного спілкування, оскільки студент, маючи інший менталітет, не завжди може адекватно усвідомлювати ситуацію, в якій уживається той чи інший фразеологізм. Незнання і некоректне розуміння фразеологізмів, або ж неадекватне їх співвідношення із ситуацією, може створити певні труднощі у різноманітних ситуаціях міжкультурної мовленнєвої взаємодії.

Таким чином, можемо підсумувати, що використання матеріалів культурологічного спрямування – про історію, побут і культуру народу-носія мови, що вивчається, сприяє ознайомленню студентів із особливостями життя й поведінки іншого народу та з особливими прийомами використання мови в умовах певного соціального середовища, формує їх готовність до іншомовного спілкування і прагнення до активної навчальної роботи з метою вдосконалення рівня своєї іншомовної та культурної компетентності.

Література

1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Москва : Рус. яз., 1990. 246 с.
2. Сысоев П. В. Язык и культура: в поисках нового направления в преподавании культуры страны изучаемого языка. *Иностр. яз. в шк.* 2001. № 4. С. 12–18.
3. Томахин Г. Д. Фоновые знания как основной предмет лингвострановедения. *Иностр. яз. в шк.* 1981. № 4. С. 84–88.
4. Neuner G. The Role of Sociocultural Competence in Foreign Language Teaching and Learning. Strasbourg : Council of Europe; Council for Cultural Cooperation (Education Committee), CC – LANG, 1994. 278 p.